TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2024. gada 19. decembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Muitas savienība – Regula (ES) Nr. 952/2013 – Savienības Muitas kodekss – 15. pants – Informācijas sniegšana muitas dienestiem – Tiesību aktu muitas jomā pārkāpums – 42. pants – Iedarbīgas, samērīgas un atturošas sankcijas – Pamatlēmums 2005/212/TI – Noziedzīgi iegūtu līdzekļu, nozieguma rīku un īpašuma konfiskācija – 2. panta 1. punkts – Konfiskācija – Valsts tiesiskais regulējums, kurā paredzēta naudas soda uzlikšana 100–200 % apmērā no preču muitas vērtības un to konfiskācija neatkarīgi no to īpašnieka

Apvienotajās lietās C-717/22 un C-372/23

par diviem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Rayonen sad Svilengrad* (Svilengradas rajona tiesa, Bulgārija) (C-717/22) un *Administrativen sad – Haskovo* (Haskovas administratīvā tiesa, Bulgārija) (C-372/23) iesniegušas ar 2022. gada 10. novembra un 2023. gada 1. jūnija lēmumiem, kas Tiesā reģistrēti attiecīgi 2022. gada 23. novembrī un 2023. gada 13. jūnijā, tiesvedībās

"SISTEM LUX" OOD (C-717/22),

VU (C-372/23)

pret

Teritorialna direktsia Mitnitsa Burgas,

piedaloties:

Rayonna prokuratura – Haskovo, Teritorialno otdelenie – Svilengrad (C-717/22),

Okrazhna prokuratura – Haskovo (C-372/23),

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: otrās palātas priekšsēdētāja K. Jirimēe [*K. Jürimäe*], kas pilda trešās palātas priekšsēdētāja pienākumus, Tiesas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], kas pilda trešās palātas tiesneša pienākumus, tiesneši N. Jēskinens [*N. Jääskinen*] (referents), M. Gavalecs [*M. Gavalec*] un N. Pisarra [*N. Piçarra*],

ģenerāladvokāts: M. Kamposs Sančess-Bordona [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

* Tiesvedības valoda – bulgāru.

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– *"SISTEM LUX" OOD* vārdā – *I. A. Ivanov*, *advokat*,

– *Teritorialna direktsia Mitnitsa Burgas* vārdā – *V. Stefanov*,

– Bulgārijas valdības vārdā – *T. Mitova*, *S. Ruseva* un *R. Stoyanov*, pārstāvji,

– Beļģijas valdības vārdā – *S. Baeyens* un *P. Cottin*, pārstāvji,

– Spānijas valdības vārdā – *A. Pérez-Zurita Gutiérrez*, pārstāve,

– Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *A. Collabolletta* un *F. Meloncelli*, *avvocati dello Stato*,

– Latvijas valdības vārdā – J. Davidoviča, K. Pommere un I. Romanovska, pārstāves,

– Eiropas Komisijas vārdā – *F. Moro* un *I. Zaloguin*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2024. gada 8. maija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Pamatlēmuma 2005/212/TI (2005. gada 24. februāris) par noziedzīgi iegūtu līdzekļu, nozieguma rīku un īpašuma konfiskāciju (OV 2005, L 68, 49. lpp.) 1. panta ceturto ievilkumu un 2. panta 1. punktu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (OV 2013, L 269, 1. lpp.; labojums – OV 2016, L 267, 2. lpp.; turpmāk tekstā – "Savienības Muitas kodekss"), 5. panta 3. punktu, 15. pantu un 42. panta 1. un 2. punktu, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/42/ES (2014. gada 3. aprīlis) par nozieguma rīku un noziedzīgi iegūtu līdzekļu iesaldēšanu un konfiskāciju Eiropas Savienībā (OV 2014, L 127, 39. lpp.) 2. panta 4. punktu, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 17. panta 1. punktu, 41. pantu un 49. panta 3. punktu.

2 Šie lūgumi ir iesniegti tiesvedībā starp Serbijā iedibinātu sabiedrību "*SISTEM LUX" OOD* (turpmāk tekstā – "*Sistem Lux*") un *Teritorialna direktsia Mitnitsa Burgas* (Burgasas muitas pārvaldes reģionālā direkcija, Bulgārija; turpmāk tekstā – "Muitas pārvalde") (lieta C-717/22), no vienas puses, un Serbijas pilsoni VU un Muitas pārvaldi (lieta C-372/23), no otras puses, par lēmumu VU piemērot administratīvu sodu par kontrabandu, kā arī konfiscēt šīs kontrabandas priekšmetu – *Sistem Lux* preces.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Pamatlēmums 2005/212

3 Pamatlēmuma 2005/212 1. apsvērumā noteikts:

"Galvenais organizētas pārrobežu noziedzības virzītājspēks ir finansiāli ieguvumi. Tādēļ, lai gūtu rezultātus, visiem mēģinājumiem novērst un apkarot tādus noziegumus jākoncentrējas uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu meklēšanu, iesaldēšanu, arestēšanu un konfiskāciju. [..]"

4 Šī Pamatlēmuma 1. panta "Definīcijas" ceturtajā ievilkumā noteikts:

"Šajā pamatlēmumā:

[..].

– "konfiskācija" ir pēc tiesvedības par noziedzīgu nodarījumu vai noziedzīgiem nodarījumiem tiesas uzlikts sods vai pasākums, kas beidzas ar galīgu īpašuma atņemšanu."

5 Minētā Pamatlēmuma 2. pantā "Konfiskācija" paredzēts:

"1. Katra dalībvalsts veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai tā varētu pilnībā vai daļēji konfiscēt nozieguma rīkus un līdzekļus, kas iegūti no noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem sods ir brīvības atņemšana uz laiku, kas ilgāks par vienu gadu, vai arī konfiscēt īpašumu, kura vērtība atbilst šādu līdzekļu vērtībai.

[..]"

Savienības Muitas kodekss

6 Savienības Muitas kodeksa 15. panta "Informācijas sniegšana muitas dienestiem" noteikts:

"1. Ikviena persona, kas tieši vai netieši ir iesaistīta muitas formalitāšu kārtošanā vai muitas kontroles veikšanā, pēc muitas dienestu lūguma un attiecīgajā termiņā, ja tāds ir noteikts, sniedz šiem dienestiem visus vajadzīgos dokumentus un informāciju piemērotā veidā, kā arī visu vajadzīgo palīdzību, lai minētās formalitātes vai kontroli varētu pabeigt.

2. Kad persona muitas dienestiem iesniedz muitas deklarāciju, pagaidu uzglabāšanas deklarāciju, ievešanas kopsavilkuma deklarāciju, izvešanas kopsavilkuma deklarāciju, reeksporta deklarāciju vai reeksporta paziņojumu, vai pieteikumu atļaujas vai jebkura cita lēmuma saņemšanai, attiecīgā persona kļūst atbildīga par visu turpmāk norādīto:

a) deklarācijā, paziņojumā vai pieteikumā sniegtās informācijas pareizību un pilnīgumu;

b) visu to dokumentu īstumu, pareizību un spēkā esamību, kas pamato deklarāciju, paziņojumu vai pieteikumu;

c) attiecīgā gadījumā – par visu pienākumu izpildi saistībā ar attiecīgās muitas procedūras piemērošanu konkrētajām precēm vai ar atļauto darbību veikšanu.

Pirmo daļu piemēro arī attiecībā uz jebkuru informāciju jebkurā citā veidā, ko pieprasa sniegt muitas dienesti vai kas sniegta muitas dienestiem.

Ja deklarāciju vai paziņojumu, vai pieteikumu iesniedz vai informāciju sniedz attiecīgās personas pārstāvis muitā, kā minēts 18. pantā, tad šā punkta pirmajā daļā noteiktie pienākumi uzliek saistības arī minētajam pārstāvim muitā."

7 Šīs kodeksa 42. pantā "Sankciju piemērošana" ir noteikts:

"1. Katra dalībvalsts nosaka sankcijas par tiesību aktu muitas jomā pārkāpumiem. Šādas sankcijas ir iedarbīgas, samērīgas un atturošas.

2. Ja piemēro administratīvus sodus, tie var būt, *inter alia*, vienā vai abos no šādiem veidiem:

a) naudas sods, ko uzliek muitas dienesti, tostarp attiecīgā gadījumā vienošanās process, ko piemēro kriminālsoda vietā;

b) attiecīgajai personai izsniegtas atļaujas atcelšana, apturēšana vai grozīšana."

[..]"

8 Minētā kodeksa 79. panta "Muitas parāds, kas radies pienākumu neizpildes dēļ" 1. punktā ir paredzēts:

"Attiecībā uz precēm, kam uzliekams ievedmuitas nodoklis, ievedmuitas parāds rodas jebkurā no šādiem gadījumiem:

a) nav izpildīts kāds no pienākumiem, kas ir noteikts tiesību aktos muitas jomā attiecībā uz ārpussavienības preču ievešanu Savienības muitas teritorijā, to izņemšanu no muitas uzraudzības vai šādu preču pārvietošanu, apstrādi, uzglabāšanu, pagaidu uzglabāšanu, pagaidu ievešanu vai atsavināšanu minētajā teritorijā;

b) nav izpildīts kāds no pienākumiem, kas ir noteikts tiesību aktos muitas jomā attiecībā uz preču galapatēriņu Savienības muitas teritorijā;

c) nav ievērots kāds no nosacījumiem, kas reglamentē muitas procedūras piemērošanu ārpussavienības precēm vai nodokļa atbrīvojuma piešķiršanu vai samazinātas ievedmuitas nodokļa likmes piemērošanu sakarā ar preču galapatēriņu."

9 Šī paša kodeksa 158. pants "Preču muitas deklarācija un Savienības preču muitas uzraudzība" ir formulēts šādi:

"1. Visas preces, kurām paredzēts piemērot kādu muitas procedūru, izņemot brīvās zonas procedūru, iekļauj konkrētajai procedūrai atbilstīgā muitas deklarācijā.

2. Konkrētos gadījumos, kas nav 6. panta 3. punktā minētie gadījumi, muitas deklarāciju var iesniegt, izmantojot līdzekļus, kas nav elektroniskās datu apstrādes metodes.

3. Savienības preces, kas ir deklarētas eksportam, Savienības iekšējam tranzītam vai izvešanai pārstrādei, ir muitas uzraudzībā no 1. punktā minētās deklarācijas pieņemšanas brīža līdz brīdim, kad tās izved no Savienības muitas teritorijas vai no tām atsakās par labu valstij, vai tās iznīcina, vai kad muitas deklarācija tiek atzīta par nederīgu."

10 Savienības Muitas kodeksa 198. pantā "Muitas dienestu veicamie pasākumi" ir noteikts:

"1. Muitas dienesti veic visus vajadzīgos pasākumus – tostarp konfiskāciju un pārdošanu vai arī iznīcināšanu –, lai atsavinātu preces šādos gadījumos:

a) ja nav izpildīts kāds no pienākumiem, kas ir noteikts tiesību aktos muitas jomā attiecībā uz ārpussavienības preču ievešanu Savienības muitas teritorijā, vai ja preces nav bijušas nodotas muitas uzraudzībā;

[..]."

11 Šī kodeksa 233. pantā "Savienības tranzīta procedūras izmantotāja pienākumi un saskaņā ar Savienības tranzīta procedūru pārvietoto preču pārvadātāja un saņēmēja pienākumi" paredzēts:

"1. Savienības tranzīta procedūras izmantotājs ir atbildīgs par visu turpmāk norādīto:

a) preču neskartu nogādāšanu galamērķa muitas iestādē un visas vajadzīgās informācijas sniegšanu tai – noliktajā termiņā un pienācīgi izpildot muitas dienestu noteiktos preču identifikācijas nodrošināšanas pasākumus;

[..]

3. Arī preču pārvadātājs vai saņēmējs, kas pieņem preces, zinot, ka tās tiek pārvietotas saskaņā ar Savienības tranzīta procedūru, ir atbildīgs par preču neskartu nogādāšanu galamērķa muitas iestādē noteiktajā termiņā un atbilstīgi muitas dienestu veiktajiem preču identifikācijas nodrošināšanas pasākumiem."

12 Minētā kodeksa 226. pantā "Ārējais tranzīts" ir noteikts:

"1. Saskaņā ar ārējā tranzīta procedūru ārpussavienības preces var pārvietot no viena punkta uz citu punktu Savienības muitas teritorijā, nepiemērojot šīm precēm:
   a) ievedmuitas nodokli;
   b) citus maksājumus saskaņā ar citiem attiecīgiem spēkā esošiem noteikumiem;
   c) tirdzniecības politikas pasākumus, ciktāl ar tiem nav aizliegta preču ievešana Savienības muitas teritorijā vai izvešana no tās.

2. Konkrētos gadījumos Savienības precēm piemēro ārējā tranzīta procedūru.

[..]"

Direktīva 2014/42

13 Direktīvas 2014/42 2. panta 4. punktā "Definīcijas" ir noteikts:

"Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

[..].

4) "konfiskācija" ir īpašuma galīga atņemšana, ko tiesa norīkojusi saistībā ar noziedzīgu nodarījumu."

14 Šīs direktīvas 14. panta "Vienotās rīcības 98/699/TI un dažu Pamatlēmumu 2001/500/TI un 2005/212/TI noteikumu aizstāšana" 1. punktā ir paredzēts:

"Neskarot dalībvalstu saistības attiecībā uz minēto pamatlēmumu transponēšanai valstu tiesību aktos noteikto termiņu, ar šo direktīvu attiecībā uz dalībvalstīm, kurām tā ir saistoša, aizstāj [Padomes] Vienoto Rīcību 98/699/TI [(1998. gada 3. decembris), kas pieņemta, pamatojoties uz K3. pantu Līgumā par Eiropas Savienību, par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un nozieguma rīku un nelikumīgi iegūtu līdzekļu identifikāciju, meklēšanu, iesaldēšanu, arestu un konfiskāciju (OV 1998, L 333, 1. lpp.)], [Padomes] Pamatlēmuma 2001/500/TI [(2001. gada 26. jūnijs) par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un nozieguma rīku un noziedzīgi iegūto līdzekļu identifikāciju, meklēšanu, iesaldēšanu, arestēšanu un konfiskāciju (OV 2001, L 182, 1. lpp.)] 1. panta a) punktu un 3. un 4. pantu un Pamatlēmuma [2005/212] 1. panta pirmos četrus ievilkumus un 3. pantu."

Eiropas labas administratīvās prakses kodekss

15 Saskaņā ar Eiropas labas administratīvās prakses kodeksa, kas apstiprināts ar Parlamenta 2001. gada 6. septembra rezolūciju (OV 2002, C 72 E, 331. lpp.), 7. pantu "Varas ļaunprātīgas izmantošanas nepieļaujamība":

"Pilnvaras izmanto tikai tādiem nolūkiem, kādiem tās ir piešķirtas saskaņā ar attiecīgajiem noteikumiem. Ierēdnis jo īpaši izvairās no minēto pilnvaru izmantošanas nolūkos, kam nav likumīga pamata vai ko nevar pamatot ar sabiedrības interesēm."

Bulgārijas tiesības

Muitas likums

16 *Zakon za mitnitsite* (Muitas likums) (1998. gada 6. februāra *DV* Nr. 15), pamatlietas faktiem piemērojamā redakcijā (turpmāk tekstā – "Muitas likums"), 231. pantā ir paredzēts:

"Lēmumus par administratīvo sodu pieņem *Agentsia "Mitnitsi"* [(Muitas aģentūras, Bulgārija] direktors vai tā norīkoti darbinieki."

17 Šā likuma 233. pantā ir noteikts:

"(1) Personu, kura pārvieto preces pāri valsts robežai vai mēģina to darīt, neinformējot muitas iestādes un nesaņemot to atļauju, soda par kontrabandu ar naudas sodu 100 līdz 200 % apmērā

no muitas vērtības – importa gadījumā – vai no preces vērtības – eksporta gadījumā, ja vien tas nav uzskatāms par noziedzīgu nodarījumu.

[..].

(6) Ražojumi, kas ir muitas kontrabandas priekšmets, neatkarīgi no to īpašnieka tiek konfiscēti valsts labā, to pazaudēšanas vai izņemšanas gadījumā [pārkāpuma izdarītājam] jāsamaksā preces muitas vērtībai [importa gadījumā] vai preces vērtībai eksporta gadījumā līdzvērtīga summa.

[..]"

Administratīvo pārkāpumu un sodu likums

18 Saskaņā ar *zakon za administrativnite narushenia i nakazania* (Administratīvo pārkāpumu un sodu likums; 1969. gada 28. novembra *DV* Nr. 92) 7. pantu:

"(1) Vaina nodarījumā, kas kvalificēts par administratīvo pārkāpumu, ir konstatējama, ja tas ir izdarīts tīši vai netīši.

(2) Tikai tieši paredzētos gadījumos sods par netīšām veiktām darbībām netiek piemērots."

Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

Lieta C-717/22

19 2021. gada 28. maijā *Kapitan Andreevo* (Bulgārija) muitas punktā, kas atrodas uz Bulgārijas un Turcijas robežas, muitas darbinieks pārbaudīja kravas automašīnu ar puspiekabi, ar kuru tika pārvadātas Turcijā iekrautas 13 alumīnija profilu pakas.

20 Muitas darbinieks pārbaudīja muitas dokumentus, ko viņam iesniedza šīs kravas automašīnas šoferis VU, un konstatēja, ka astoņas no pārvadātajām pakām, kuras piederēja *Sistem Lux*, nebija deklarētas pavaddokumentos.

21 Saskaņā ar Muitas likuma 233. panta 1. punktu tika uzsākta administratīvā pārkāpuma procedūra, kuras noslēgumā konstatēts, ka VU, lai gan viņš bija klāt kravas iekraušanas un svēršanas laikā, nebija izpildījis viņam kā autovadītājam, kas veic starptautiskos pārvadājumus, noteikto pienākumu iepazīties ar tam izsniegtajiem dokumentiem un tostarp pārbaudīt dokumentu atbilstību faktiski pārvadātajām precēm.

22 Līdz ar to administratīvā soda iestāde uzskatīja, ka VU, pārvadājot attiecīgos alumīnija profilus pāri Bulgārijas robežai bez muitas iestāžu ziņas vai atļaujas, aiz neuzmanības ir pieļāvis Muitas likuma 233. panta 1. punktā paredzēto administratīvo pārkāpumu. Tāpēc šī iestāde tam uzlika naudas sodu par kontrabandu muitas jomā – 73 140,06 Bulgārijas levas (BGN) (aptuveni 37 400 EUR); tas atbilst to alumīnija profilu muitas vērtībai, kuri bija atrasti astoņās nedeklarētajos pakās. Tā arī pieņēma lēmumu par šo alumīnija profilu konfiskāciju par labu valstij, pamatojoties uz Muitas likuma 233. panta 6. punktu.

23 Šādos apstākļos *Sistem Lux* par minēto alumīnija profilu konfiskācijas lēmumu cēla prasību *Rayonen sad Svilengrad* (Svilengradas rajona tiesa, Bulgārija), kas ir iesniedzējtiesa.

24 Šajā ziņā iesniedzējtiesa uzskata, ka Muitas likuma 233. panta 6. punkts, kurā paredzēta preču, kas ir kontrabandas priekšmets, konfiscēšana neatkarīgi no to īpašnieka, varētu būt pretrunā Savienības tiesību normām, ja šīs preces pieder citai personai, nevis administratīvā pārkāpuma izdarītājam, vai ja izdarītājs šo pārkāpumu ir izdarījis aiz neuzmanības.

25 Turklāt šī tiesa norāda, ka Savienības tiesībām var būt pretrunā arī tāda valsts tiesību norma kā iepriekšējā punktā minētā, ciktāl konfiskācija, kas ir papildu sankcija paralēli naudas sodam par kontrabandu, varētu būt pretrunā Savienības Muitas kodeksa 42. panta 1. punktā, lasot to kopsakarā ar Hartas 49. panta 3. punktu, nostiprinātajam samērīguma principam. Šāda tiesību norma varētu būt pretrunā arī ikvienas personas tiesībām brīvi rīkoties ar iegūto īpašumu, kas paredzētas Hartas 17. panta 1. punktā.

26 Tāpat iesniedzējtiesa šaubās par Muitas likuma 233. panta 6. punktā paredzētā konfiskācijas pasākuma saderību ar Savienības Muitas kodeksa 42. panta 2. punktu, jo pēdējā minētajā esot noteikts izsmeļošs saraksts ar administratīvajiem sodiem, kas var tikt piemēroti muitas tiesību aktu pārkāpuma gadījumā, kā arī ar Pamatlēmuma 2005/212 1. panta ceturto ievilkumu un 2. panta 1. punktu un Direktīvas 2014/42 2. panta 4. punktu, kuri radot šķērsli tam, lai šādu pasākumu noteiktu administratīva iestāde.

27 Šajos apstākļos *Rayonen sad Svilengrad* (Svilengradas rajona tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

"1) Vai [Savienības Muitas kodeksa] 42. panta 2. punkts – kurā izsmeļoši uzskaitīti administratīvo sodu veidi, ko var piemērot par tiesību aktu muitas jomā neievērošanu –, lasot to kopsakarā ar [Hartas] 17. panta 1. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka nav pieļaujams tāds valsts tiesiskais regulējums kā Muitas likuma 233. panta 6. punkts, kurā kā papildu administratīvais sods ir paredzēta pārkāpuma priekšmeta konfiskācija (konfiskācija valsts labā)? Vai pārkāpuma priekšmeta konfiskācija ir pieļaujama gadījumos, kad konfiscētais īpašums pieder nevis pārkāpējam, bet citai personai?

2) Vai [šī kodeksa] 42. panta 1. punkts, lasot to kopsakarā ar Hartas 49. panta 3. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka nav pieļaujams tāds valsts tiesiskais regulējums kā Muitas likuma 233. panta 6. punkts, kurā līdzās naudas sodam kā papildu sods ir paredzēta pārkāpuma priekšmeta konfiskācija (vai konfiskācija valsts labā), jo tā būtu tāda nesamērīga sankcionēta iejaukšanās īpašumtiesībās, kura nav samērīga ar izvirzīto leģitīmo mērķi: vispārīgi gadījumos, kad konfiscētais īpašums, kas bija pārkāpuma priekšmets, pieder pārkāpējam, un gadījumos, kad tas pieder trešai personai, kas nav pārkāpējs, un it īpaši gadījumos, kad pārkāpējs pārkāpumu ir izdarījis nevis tīši, bet aiz neuzmanības?

3) Vai Pamatlēmuma 2005/[212] 2. panta 1. punkta noteikumi, lasot tos kopsakarā ar Hartas 17. panta 1. punktu un ņemot vērā Tiesas 2021. gada 14. [janvāra] spriedumu *Okrazhna prokuratura – Plovdiv* (C-393/19, EU:C:2021:8) pēc *argumentum a fortiori* principa ir jāinterpretē tādējādi, ka tie attiecas arī uz gadījumiem, kad nodarījums ir nevis noziedzīgs nodarījums, bet gan administratīvs pārkāpums, turklāt tie viens no otra atšķiras tikai ar "liela apmēra" kritēriju, vadoties pēc judikatūrā pieņemtās kontrabandas priekšmeta vērtības[?] Vai šādā gadījumā Pamatlēmuma 2005/212 1. panta ceturtais ievilkums un [Direktīvas 2014/42] 2. panta 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka jēdziens "konfiskācija" īpaši attiecas uz tādu

sodu vai pasākumu, ko drīkst piespriest tiesa, nevis administratīva iestāde, un ka šādā izpratnē nav pieļaujams tāds valsts tiesiskais regulējums kā Muitas likuma 233. panta 6. punkts, lasot to kopsakarā ar šī paša likuma 231. pantu?"

Lieta C-372/23

28 Jānorāda, ka strīds pamatlietā C-372/23 balstās uz tiem pašiem faktiem kā lietā C-717/22, kas izklāstīti šī sprieduma 19.–22. punktā.

29 VU administratīvo sodu iestādes lēmumu, ar kuru viņam tika uzlikts 73 140,06 BGN naudas sods par kontrabandu un attiecīgās preces konfiscētas par labu valstij, apstrīdēja *Rayonen sad Svilengrad* (Svilengradas rajona tiesa).

30 Šī tiesa apstiprināja šo lēmumu, pamatojoties uz to, ka VU faktiski bija pārvadājis šīs preces un bija tās ievedis Bulgārijas teritorijā bez muitas iestāžu ziņas un atļaujas, jo viņš nebija izpildījusi pienākumu iepriekš deklarēt šīs preces nevis mutiski, bet rakstveidā, un ka tātad bija izdarīts administratīvais pārkāpums – "kontrabanda" – Muitas likuma 233. panta 1. punkta izpratnē. Turklāt tā norādīja, ka VU nav izpildījis savu rūpības pienākumu, kas, neraugoties uz netīšo raksturu, ir "vainojamības" veids Administratīvo pārkāpumu un sodu likuma 7. panta izpratnē.

31 VU par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību *Administrativen sad – Haskovo* (Haskovas administratīvā tiesa, Bulgārija), kas ir iesniedzējtiesa. Iesniedzējtiesā VU apgalvoja, ka viņš nav tīši pārkāpis pienākumu rakstiski deklarēt attiecīgās preces un ka tādējādi viņš nav izdarījis kontrabandas nodarījumu, kura priekšnoteikums ir nodoma esamība.

32 VU arī apgalvoja, ka muitas darbinieki muitas pārbaudes laikā nav ievērojuši Eiropas labas administratīvās prakses kodeksa 6.–10. pantu un it īpaši ir pārkāpušas šī kodeksa 7. pantu, saucot VU pie atbildības.

33 Iesniedzējtiesa norāda, ka tai ir šaubas par Muitas likuma 233. panta 1. punkta saderību ar Savienības tiesībām, jo minētajā Muitas likuma tiesību normā netiek nošķirts, vai kontrabandas nodarījumi ir izdarīti tīši vai netīši. Ņemot to vērā, šī tiesa uzskata, ka valsts tiesību akti arī varētu tikt uzskatīti par atbilstošiem Hartas 49. panta 3. punktam, pamatojoties uz to, ka administratīvie pārkāpumi rada mazāku sociālo apdraudējumu nekā noziedzīgi nodarījumi. Turklāt minētā tiesa norāda, ka Muitas likuma 233. panta 1. punktā ir paredzēts piemērot sodu, ko var pielāgot no 100 % līdz 200 % no preču muitas vērtības, līdz ar to administratīvā soda iestāde piemēro šo tiesību normu, ņemot vērā visus konkrētās lietas faktus un apstākļus, tostarp izdarītā pārkāpuma tīšo vai netīšo raksturu.

34 Šādos apstākļos *Administrativen sad – Haskovo* (Haskovas administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [Savienības Muitas kodeksa] 15. pants, lasot kopsakarā ar 42. panta 1. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā [Muitas likuma] 233. panta 1. punkts, lasot kopsakarā ar [Administratīvo pārkāpumu un sodu likuma] 7. pantu, kurā paredzēts sods par netīšu kontrabandu, ja muitas pārkāpums izdarīts rūpības pienākuma neizpildes dēļ, neievērojot pāri valsts robežai pārvadātām precēm noteikto deklarēšanas formu? Vai ir pieļaujams valsts tiesiskais regulējums, kas šādos gadījumos ļauj kvalificēt pārkāpumu par kontrabandu, kas izdarīta netīši, vai arī nodoms ir obligāts kontrabandas sastāva elements?

2) Vai [šī kodeksa] 42. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā Muitas likuma 233. panta 1. punkts, lasot kopsakarā ar Administratīvo pārkāpumu un sodu likuma 7. pantu, saskaņā ar kuru par pirmo pārkāpumu, kam ir piemērojams jēdziens "kontrabanda", neatkarīgi no tā, vai tas izdarīts tīši vai netīši, var piemērot tāda paša veida un apmēra sodu, proti, "naudas sodu" 100 % līdz 200 % apmērā no pārkāpuma priekšmeta muitas vērtības?

3) Vai [minētā kodeksa] 42. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā [Muitas likuma] 233. panta 6. punkts, kurā kā papildu administratīvais sods ir paredzēta to preču vai mantas konfiskācija (valsts labā), kuras ir pārkāpuma priekšmets un kuru glabāšana nav aizliegta? Vai pārkāpuma priekšmeta konfiskācija ir pieļaujama gadījumos, kad konfiscētais īpašums pieder nevis pārkāpējam, bet citai personai?

4) Vai [šī paša kodeksa] 42. panta 1. punkts, lasot kopsakarā ar [Hartas] 49. panta 3. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka nav pieļaujams tāds valsts tiesiskais regulējums kā Muitas likuma 233. panta 6. punkts, kurā līdzās "naudas sodam" kā papildu sods ir paredzēta to preču vai mantas konfiskācija (valsts labā), kuras ir pārkāpuma priekšmets un kuru glabāšana nav aizliegta, jo tā būtu tāda nesamērīga sankcionēta iejaukšanās īpašumtiesībās, kas nav samērīga ar izvirzīto leģitīmo mērķi: vispārīgi gadījumos, kad konfiscētais īpašums, kas bija pārkāpuma priekšmets, pieder pārkāpējam, un gadījumos, kad tas pieder trešai personai, kura nav pārkāpējs, un it īpaši gadījumos, kad pārkāpējs pārkāpumu ir izdarījis nevis tīši, bet netīši?

5) Vai [Savienības Muitas kodeksa] 5. panta 3. [punkts], lasot kopsakarā ar [Hartas] 41. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka iestādēm, kas veic muitas kontroli, ir jāievēro Eiropas labas administratīvās prakses kodeksa noteikumi, it īpaši tā 6.–10. pants, un ka nav pieļaujams tāds valsts tiesiskais regulējums kā Muitas likuma 233. panta 1. punkts, lasot kopsakarā ar Administratīvo pārkāpumu un sodu likuma 7. panta 2. punktu, saskaņā ar kuru personām, kuras formāli un netīši ir pārkāpušas muitas tiesību aktus, var piemērot sodus par tīšu rīcību un atbilstoši Muitas likuma 233. panta 6. punktam piespriest pārkāpuma priekšmeta, kas pieder trešai personai, konfiskāciju valsts labā, ja pārkāpējam, kas izdarījis pārkāpumu aiz neuzmanības, iepriekš nebija norādīts, kā tam jārīkojas saskaņā ar likumu un kā likumā paredzētajā kārtībā pienācīgi noformēt dokumentus par preču pārvadāšanu pāri Eiropas Savienības ārējai robežai?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pieņemamību

35 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru LESD 267. pantā izveidotā procedūra ir Tiesas un valsts tiesu sadarbības instruments, kura ietvaros pirmā sniedz otrajām tādas Savienības tiesību interpretācijas norādes, kas tām ir nepieciešamas, lai atrisinātu izskatāmās lietas (spriedums, 2020. gada 26. marts, *Miasto Łowicz* un *Prokurator Generalny*, C-558/18 un C-563/18, EU:C:2020:234, 44. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

36 Tā kā šīs tiesvedības pamatā ir iesniedzējtiesas nolēmums, valsts tiesai šajā nolēmumā ir jāpaskaidro pamatlietas faktiskie apstākļi un tiesiskais regulējums un jāsniedz vajadzīgie skaidrojumi par iemesliem, kāpēc izvēlētas konkrētās Savienības tiesību normas, kuru interpretāciju tā lūdz, kā arī par saikni, ko tā konstatējusi starp šīm tiesību normām un tajā

izskatāmajai lietai piemērojamo valsts tiesisko regulējumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 4. jūnijs, *C.F.* (Nodokļu revīzija), C-430/19, EU:C:2020:429, 23. punkts un tajā minētā judikatūra).

37 Šajā ziņā ir arī jāuzsver, ka informācijai, kas ietverta iesniedzējtiesas nolēmumā, jāļauj, pirmkārt, Tiesai sniegt lietderīgas atbildes uz valsts tiesas uzdotajiem jautājumiem un, otrkārt, dalībvalstu valdībām, kā arī citām ieinteresētajām personām izmantot tiesības, kas tām piešķirtas ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantu, iesniegt savus apsvērumus. Tiesai jārūpējas, lai šīs tiesības tiktu aizsargātas, tāpēc ka saskaņā ar minēto tiesību normu ieinteresētajām personām tiek paziņoti tikai iesniedzējtiesas nolēmumi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 2. septembris, *Irish Ferries*, C-570/19, EU:C:2021:664, 134. punkts un tajā minētā judikatūra).

38 Šīs kumulatīvās prasības attiecībā uz iesniedzējtiesas nolēmuma saturu ir skaidri noteiktas Tiesas Reglamenta 94. pantā, un iesniedzējtiesai LESD 267. pantā paredzētās sadarbības ietvaros tām ir jābūt zināmām un tās ir stingri jāievēro (rīkojums, 2014. gada 3. jūlijs, *Talasca*, C-19/14, EU:C:2014:2049, 21. punkts, un spriedums, 2021. gada 9. septembris, *Toplofikatsia Sofia* u.c., C-208/20 un C-256/20, EU:C:2021:719, 20. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra). Turklāt šīs prasības ir atgādinātas Eiropas Savienības Tiesas Ieteikumu valstu tiesām par prejudiciālā nolēmuma tiesvedības ierosināšanu (OV 2019, C 380, 1. lpp.) 13., 15. un 16. punktā, kas tagad ir ietverti jaunās Eiropas Savienības Tiesas Ieteikumu valstu tiesām par prejudiciālā nolēmuma tiesvedības ierosināšanu (OV 2024, C 6008) 13., 15. un 16. punktā.

39 Šajā gadījumā piektais jautājums lietā C-372/23 šīm prasībām neatbilst.

40 Proti, iesniedzējtiesas nolēmumā nav ietverts to iemeslu izklāsts, kas likuši iesniedzējtiesai šaubīties par šī jautājuma formulējumā minēto tiesību normu – it īpaši Eiropas labas administratīvās prakses kodeksa tiesību normu – interpretāciju. Šī tiesa arī neizklāsta saikni, ko tā konstatējusi starp šī kodeksa normām un pamatlietai piemērojamajiem valsts tiesību aktiem. Šādos apstākļos Tiesa nevar izvērtēt, kādā mērā atbilde uz šo jautājumu nepieciešama, lai minētā tiesa varētu pieņemt savu nolēmumu.

41 No tā izriet, ka piektais jautājums lietā C-372/23 ir nepieņemams.

Par lietas būtību

Par pirmo un otro jautājumu lietā C-372/23

42 Ar pirmo un otro jautājumu lietā C-372/23, kuri jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Savienības Muitas kodeksa 15. pants un 42. panta 1. punkts jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kas ļauj konstatēt tādus muitas tiesību aktu pārkāpumu vienīgi neuzmanības dēļ, kuru veido pārvadāto preču pienācīgas deklarēšanas formas neievērošana, un ka šādos apstākļos minētā pārkāpuma izdarītājam tiek piemērots administratīvais sods vismaz tādā apmērā, kas atbilst to preču muitas vērtībai, kuras ir šī pārkāpuma priekšmets.

43 Savienības Muitas kodeksa 15. panta "Informācijas sniegšana muitas dienestiem" 1. punktā noteikts, ka ikvienai personai, kas tieši vai netieši ir iesaistīta muitas kontroles veikšanā, ir pienākums iesniegt muitas dienestiem visus vajadzīgos dokumentus vai informāciju. Saskaņā ar 15. panta 2. punktu, ja persona muitas dienestiem iesniedz deklarāciju, attiecīgā persona kļūst atbildīga it īpaši par šajā deklarācijā sniegtās informācijas pareizību un pilnīgumu.

44 Šajā gadījumā Tiesas rīcībā esošajos lietas materiālos, šķiet, ir norādīts, ka pamatlietā aplūkotās preces tika pārvadātas no Turcijas uz Serbiju un Bulgārija bija tikai tranzīta valsts. Tātad, neskarot pārbaudes, kas jāveic iesniedzējtiesai, šīm precēm bija jāpiemēro "ārējā tranzīta procedūra" Savienības Muitas kodeksa 226. panta izpratnē. Šī kodeksa 158. pantā noteikts, ka visas preces, kurām paredzēts piemērot kādu muitas procedūru, izņemot brīvās zonas procedūru, iekļauj konkrētajai procedūrai atbilstīgā muitas deklarācijā.

45 No Savienības Muitas kodeksa 15. panta 1. punkta, lasot to kopsakarā ar šī kodeksa 158. pantu, izrietošā pienākuma iesniegt deklarāciju neizpilde ir "tiesību aktu muitas jomā pārkāpums" minētā kodeksa 42. panta 1. punkta izpratnē. Proti, šis jēdziens attiecas ne tikai uz krāpnieciskām darbībām, bet ietver jebkādu Savienības muitas tiesību aktu neievērošanu. Lai šādu neievērošanu kvalificētu par "tiesību aktu muitas jomā pārkāpumu" 42. panta 1. punkta izpratnē, nav nozīmes tam, vai šī neievērošana ir notikusi tīši vai aiz neuzmanības, vai arī attiecīgais tirgus dalībnieks nav rīkojies nepareizi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2023. gada 23. novembris, *J. P. Mali*, C-653/22, EU:C:2023:912, 29. punkts un tajā minētā judikatūra).

46 No tā izriet, ka sodu piemērošana saskaņā ar tā paša kodeksa 42. pantu attiecas uz situāciju, kad konkrētais tirgus dalībnieks neievērošanu ir pieļāvis aiz neuzmanības.

47 Attiecībā uz šādas neievērošanas sekām katrai dalībvalstij saskaņā ar Savienības Muitas kodeksa 42. panta 1. punktu jāparedz iedarbīgi, samērīgi un atturoši sodi, it īpaši gadījumā, ja muitas deklarācijā tiek sniegta nepareiza informācija (spriedums, 2023. gada 23. novembrī, *J. P. Mali*, C-653/22, EU:C:2023:912, 30. punkts).

48 Ja nav veikta Savienības tiesību saskaņošana attiecībā uz piemērojamām sankcijām par tādu nosacījumu neievērošanu, kuri paredzēti ar šīm tiesībām izveidotajā sistēmā, dalībvalstu kompetencē ir izvēlēties sankcijas, ko tās uzskata par piemērotām. Tomēr atbilstoši Savienības Muitas kodeksa 42. panta 1. punktā paredzētajai sankciju samērīguma prasībai administratīvie vai represīvie pasākumi, kas veikti saskaņā ar šo tiesību normu, nedrīkst pārsniegt to, kas nepieciešams šī kodeksa leģitīmo mērķu sasniegšanai, un nedrīkst būt nesamērīgi ar šiem mērķiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2023. gada 8. jūnijs, *Zes Zollner Electronic*, C-640/21, EU:C:2023:457, 60. un 61. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

49 Tādējādi sankciju bardzībai jāatbilst pārkāpumu, kas ar tām tiek sodīti, smagumam, it īpaši, nodrošinot īsti preventīvu ietekmi, tajā pašā laikā ievērojot samērīguma prasību (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2017. gada 22. marts, *Euro-Team et Spirál-Gép*, C-497/15 un C-498/15, EU:C:2017:229, 42. punkts, kā arī 2022. gada 24. februāris, *Agenzia delle dogane e dei monopoli* un *Ministero dell'Economia e delle Finanze*, C-452/20, EU:C:2022:111, 39. punkts).

50 Šī prasība dalībvalstīm ir jāievēro, ne tikai nosakot pārkāpuma sastāvu un paredzot noteikumus par naudas sodu apmēru, bet arī vērtējot aspektus, kas var būt ņemami vērā, lai noteiktu naudas sodu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2023. gada 23. novembris, *J. P. Mali*, C-653/22, EU:C:2023:912, 33. punkts un tajā minētā judikatūra).

51 Šajā gadījumā no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka Muitas likuma 233. panta 1. punktā paredzētais naudas sods par kontrabandu ir robežās no 100 % līdz 200 % no to preču muitas vērtības, kuras ir šī pārkāpuma priekšmets, līdz ar to muitas iestāde var pielāgot šī naudas soda apmēru, ņemot vērā visus lietas faktus un apstākļus, tostarp izdarītā pārkāpuma tīšo vai netīšo raksturu.

52 Tomēr, pat ņemot vērā muitas pārkāpumu īpatnības, it īpaši to ievērojamo biežumu un grūtības tos atklāt, valsts tiesībās paredzētais naudas sods, kura apmērs ir no 100 % līdz 200 % no preču muitas vērtības, nešķiet atbilstošs visu ar to saistīto pārkāpumu smagumam, it īpaši to pienākumu neizpildes gadījumos, kas saistīti ar muitas deklarācijām ārējā tranzīta muitas procedūras kontekstā. Proti, šāda sankcija, pirmkārt, pārsniedz to, kas nepieciešams, lai nodrošinātu, ka preces, kurām piemērota šī procedūra, netiek izņemtas no muitas uzraudzības, un, otrkārt, šķiet nesamērīga salīdzinājumā ar muitas parādu, kas rodas, izņemot no muitas uzraudzības preces, kuras nodotas minētajā procedūrā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 4. marts, *Schenker*, C-655/18, EU:C:2020:157, 44. un 46. punkts).

53 Šis konstatējums ir spēkā vēl jo vairāk tāpēc, ka šī sankcija papildina Muitas likuma 233. panta 6. punktā paredzēto sankciju, saskaņā ar kuru preces, kuras ir kontrabandas priekšmets, tiek konfiscētas par labu valstij, neatkarīgi no tā, kas ir to īpašnieks, un, ja šīs preces ir pazudušas vai ir izņemtas, pārkāpuma izdarītājam tiek piespriests sods, kas līdzvērtīgs to muitas vērtībai vai, eksporta gadījumā, minēto preču vērtībai. Proti, kontrabandas pārkāpuma izdarītājam piemērojamo sodu kumulēšana var novest pie tā, ka tam tiek piespriests trīs reizes samaksāt attiecīgo preču muitas vērtību.

54 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo un otro jautājumu lietā C-372/23 jāatbild, ka Savienības Muitas kodeksa 15. pants un 42. panta 1. punkts jāinterpretē tādējādi, ka tie pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kas ļauj konstatēt tādu muitas tiesību aktu pārkāpumu tikai neuzmanības dēļ, kuru veido pārvadāto preču atbilstošas deklarēšanas formas neievērošana. Savukārt šīs tiesību normas nepieļauj, ka šādos apstākļos minētā pārkāpuma izdarītājam tiek uzlikts administratīvs sods vismaz tādā apmērā, kas atbilst to preču muitas vērtībai, kuras ir šī pārkāpuma priekšmets.

Par pirmo un otro jautājumu lietā C-717/22, kā arī par trešo un ceturto jautājumu lietā C-372/23

55 Ar pirmo un otro jautājumu lietā C-717/22, kā arī trešo un ceturto jautājumu lietā C-372/23, kuri jāizskata kopā, iesniedzējtiesas būtībā vēlas noskaidrot, vai Savienības Muitas kodeksa 42. panta 1. un 2. punkts, lasot tos Hartas 17. panta 1. punkta gaismā, jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā muitas tiesību aktu pārkāpuma gadījumā papildus naudas soda uzlikšanai paredzēta to preču konfiskācija, kas ir šī pārkāpuma priekšmets. Noliedzošas atbildes gadījumā šīs tiesas vēlas noskaidrot, vai šāda konfiskācija ir pieļaujama pat tad, ja šīs preces nepieder pārkāpuma izdarītājam.

56 Vispirms, kā norādīts šī sprieduma 44. punktā, neskarot pārbaudes, kas jāveic iesniedzējtiesām, pamatlietā aplūkotajām precēm esot bijusi jāpiemēro ārējā tranzīta muitas procedūra. Tādējādi saskaņā ar Savienības Muitas kodeksa 158. pantu šīs preces bija jādeklarē muitā.

57 Ņemot vērā šo precizējumu un šādi pārformulēto prejudiciālo jautājumu pirmo daļu, jānorāda, ka šī kodeksa 42. panta 2. punktā paredzēts, ka tad, "ja piemēro administratīvus sodus, tie var būt, *inter alia*, vienā vai abos no šādiem veidiem: [..] naudas sods, ko uzliek muitas dienesti, tostarp attiecīgā gadījumā vienošanās process, ko piemēro krimināls oda vietā; [..] attiecīgajai personai izsniegtas atļaujas atcelšana, apturēšana vai grozīšana".

58 Šajā ziņā iesniedzējtiesu šaubas daļēji izriet no to veiktās 42. panta 2. punkta interpretācijas, jo tajā esot izsmeļoši uzskaitīti administratīvie sodi, kas piemērojami muitas tiesību aktu pārkāpumu gadījumā.

59 Kā ģenerāladvokāts norādījis secinājumu 63. punktā, vārdu "*inter alia*" lietojums šajā tiesību normā apliecina, ka šo administratīvo sodu uzskaitījums nav izsmeļošs un ka dalībvalstis principā var paredzēt citus administratīvus sodus, kas nav norādīti minētajā tiesību normā, piemēram, tādu preču konfiskācijas pasākumus, kuras ir muitas pārkāpuma priekšmets.

60 Turklāt, tā kā Savienības Muitas kodeksā nav saskaņoti sodi, kas piemērojami šī kodeksa noteikumu neievērošanas gadījumā, dalībvalstis var kumulēt tādus administratīvos sodus kā pamatlietā aplūkotie, ja vien tiek ievērota minētā kodeksa 42. panta 1. punktā noteiktā samērīguma prasība (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 4. marts, *Schenker*, C-655/18, EU:C:2020:157, 41. un 42. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

61 Attiecībā uz jautājumu, vai Muitas kodeksa 42. pants nepieļauj, ka preces var tikt konfiscētas, lai gan tās nepieder personai, kura ir izdarījusi pārkāpumu, Tiesa jau ir nospriedusi, ka ar tādu valsts tiesisko regulējumu, kas ļauj konfiscēt labticīgai trešai personai piederošu īpašumu, kurš tiek izmantots kontrabandas pārkāpuma izdarīšanai, netiek ievērotas Hartas 17. panta 1. punktā garantētās tiesības uz īpašumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 14. janvāris, *Okrazhna prokuratura – Haskovo et Apelativna prokuratura – Plovdiv*, C-393/19, EU:C:2021:8, 56. punkts).

62 Turpretī konfiskācijas pasākumi, kuri attiecas uz noziedzīgā nodarījumā vai nelikumīgā darbībā iegūtiem līdzekļiem vai noziedzīgā nodarījumā izmantotu instrumentu, kas nepieder labticīgai trešai personai, ietilpst īpašuma izmantošanas regulējuma jomā Hartas 17. panta 1. punkta trešā teikuma izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2024. gada 10. septembris, *Neves 77 Solutions*, C-351/22, EU:C:2024:723, 82. punkts).

63 Lai par muitas noteikumu pārkāpumu piemērojamo administratīvo sodu tiesiskajam regulējumam nodrošinātu patiesi preventīvu ietekmi, vienlaikus ievērojot samērīguma principu, šādiem pārkāpumu izdarītājiem faktiski jābūt liegtām ekonomiskajām priekšrocībām, ko rada pārkāpumi, un paredzētajām sankcijām jāļauj radīt minēto pārkāpumu smagumam samērīgas sekas, lai efektīvi atturētu ikvienu personu no tāda paša veida pārkāpumu izdarīšanas (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2022. gada 24. februāris, *Agenzia delle dogane e dei monopoli* un *Ministero dell'Economia e delle Finanze*, C-452/20, EU:C:2022:111, 44. punkts).

64 Šajā gadījumā no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka konfiscētās preces nepieder VU, bet gan *Sistem Lux*. Kā rakstveida apsvērumos tostarp norādījusi Muitas pārvalde un Bulgārijas valdība, šķiet, ka šī sabiedrība ir preču saņēmēja un/vai Savienības tranzīta procedūras izmantotāja. Tātad vienā vai otrā no šiem gadījumiem tai esot jāievēro pienākumi, kas izriet no Savienības Muitas kodeksa 233. panta.

65 Šādos apstākļos nav izslēgts, ka *Sistem Lux* var tikt uzskatīta par personu, kura gadījumā, ja nav izpildīti no šī 233. panta izrietošie pienākumi, ir vainojama šīs tiesību normas pārkāpumā. Iesniedzējtiesām ir jāpārbauda šie faktiskie apstākļi, lai konstatētu minētās sabiedrības iespējamo atbildību.

66 Abos šī sprieduma 64. punktā minētajos gadījumos jākonstatē, ka, ņemot vērā muitas tiesību aktu mērķi novērst ārpussavienības preču nelikumīgu importu Savienībā un apkarot krāpšanu, nodrošinot pareizu ievedmuitas nodokļu iekasēšanu, lai aizsargātu Savienības finanšu intereses (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2010. gada 15. jūlijs, *DSV Road*, C-234/09, EU:C:2010:435, 33. punkts, un 2022. gada 7. aprīlis, *Kauno teritorinė muitinė*, C-489/20, EU:C:2022:277, 35. punkts), šo preču konfiskācija kā papildu sods, ja tās pieder personai, kura ir vainojama Savienības Muitas kodeksa pārkāpumā, šķiet samērīga un ka vienlaikus tā ir piemērota, lai atturētu attiecīgos uzņēmējus no pienākuma, kas izriet no šī kodeksa, pārkāpšanas un liegtu šiem uzņēmējiem no tā gūt priekšrocības.

67 Turklāt šāda interpretācija ir apstiprināta Savienības muitas kodeksa 198. panta 1. punkta a) apakšpunktā, saskaņā ar kuru "muitas dienesti veic visus vajadzīgos pasākumus – tostarp konfiskāciju [..] –, lai atsavinātu preces [..][,] ja nav izpildīts kāds no pienākumiem, kas ir noteikts tiesību aktos muitas jomā attiecībā uz ārpussavienības preču ievešanu Savienības muitas teritorijā, vai ja preces nav bijušas nodotas muitas uzraudzībā".

68 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo un otro jautājumu lietā C-717/22, kā arī uz trešo un ceturto jautājumu lietā C-372/23 jāatbild, ka Savienības Muitas kodeksa 42. panta 1. un 2. punkts, lasot tos Hartas 17. panta 1. punkta gaismā, jāinterpretē tādējādi, ka tie pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā muitas tiesību aktu pārkāpuma gadījumā papildus naudas soda uzlikšanai paredzēta to preču konfiskācija, kas ir šī pārkāpuma priekšmets, ja tās pieder personai, kura ir vainojama minētajā pārkāpumā, ar nosacījumu, ka šim pārkāpumam piemērojamais sankciju režīms kopumā atbilst samērīguma prasībai.

Par trešo jautājumu lietā C-717/22

69 Ar trešo jautājumu lietā C-717/22 iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Pamatlēmuma 2005/212 2. panta 1. punkts jāinterpretē tādējādi, ka tas ir piemērojams tādu preču konfiskācijai, attiecībā uz kurām ir izdarīts muitas tiesību aktu pārkāpums, ja šis pārkāpums ir nevis noziedzīgs nodarījums, bet gan administratīvs pārkāpums. Apstiprinošas atbildes gadījumā šī tiesa būtībā jautā, vai šī pamatlēmuma 1. panta ceturtais ievilkums un Direktīvas 2014/42 2. panta 4. punkts jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā paredzēts, ka šādu konfiskāciju nosaka administratīva iestāde.

70 Šajā ziņā jānorāda, ka Pamatlēmuma 2005/212 2. panta 1. punktā paredzēts, ka katra dalībvalsts veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai tā varētu pilnībā vai daļēji konfiscēt nozieguma rīkus un līdzekļus, kas iegūti no noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem sods ir brīvības atņemšana uz laiku, kas ilgāks par vienu gadu, vai arī konfiscēt īpašumu, kura vērtība atbilst šādu līdzekļu vērtībai.

71 No šīs tiesību normas formulējuma izriet, ka šī pamatlēmuma materiālā piemērošanas joma, kā izriet arī no paša pamatlēmuma nosaukuma, kā arī tā 1. apsvēruma, kuros ir atsauce attiecīgi uz "noziedzīgi iegūtu līdzekļu, nozieguma rīku un īpašuma konfiskāciju" un "organizēto noziedzību", ir ierobežota ar noziedzīgiem nodarījumiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2023. gada 9. marts, *Otdel "Mitnichesko razsledvane i razuznavane"*, C-752/21, EU:C:2023:179, 40. punkts).

72 Turklāt minētās tiesību normas attiecas vienīgi uz noteikta smaguma noziedzīgiem nodarījumiem, proti, tādiem, par kuriem sods ir brīvības atņemšana uz laiku, kas ilgāks par vienu gadu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2023. gada 9. marts, *Otdel "Mitnichesko razsledvane i razuznavane"*, C-752/21, EU:C:2023:179, 41. punkts).

73 Attiecībā uz jēdzienu "konfiskācija" atbilstoši Direktīvas 2014/42 14. panta 1. punktam jāatsaucas uz tās 2. panta 4. punkta formulējumu, saskaņā ar kuru konfiskācija ir "īpašuma galīga atņemšana, ko tiesa norīkojusi saistībā ar noziedzīgu nodarījumu". (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2023. gada 9. marts, *Otdel "Mitnichesko razsledvane i razuznavane"*, C-752/21, EU:C:2023:179, 42. un 43. punkts).

74 Ir pietiekami konstatēt, ka, pirmkārt, lēmums par preču, kuras ir muitas tiesību aktu pārkāpuma priekšmets, konfiscēšanu pamatlietā tika pieņemts administratīvā procesā, kas nebija saistīts ar noziedzīgu nodarījumu, par kuru ir piemērojams brīvības atņemšanas sods uz laiku, kas ilgāks par vienu gadu, kā prasīts Pamatlēmuma 2005/212 2. panta 1. punktā, ne arī pat vispārīgi ar noziedzīgu nodarījumu.

75 Šajā kontekstā jāprecizē, ka, lai gan šajā gadījumā pirms administratīvā procesa bija uzsākts kriminālprocess, no iesniedzējtiesas nolēmuma nepārprotami izriet, ka šis process tika izbeigts, un līdz ar to administratīvā procesa uzsākšanas brīdī kriminālprocess nenosisinājās.

76 Otrkārt, no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem arī izriet, ka attiecīgo preču konfiskāciju noteica nevis "tiesa" Direktīvas 2014/42 2. panta 4. punkta izpratnē, bet gan muitas dienesti.

77 Pamatlēmums 2005/212 nav piemērojams, ja konfiskācijas lēmumu muitas dienests izdod tādas procedūras rezultātā, kas neattiecas uz noziedzīgu nodarījumu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2020. gada 19. marts, "Agro In 2001", C-234/18, EU:C:2020:221, 61. punkts, un 2023. gada 9. marts, *Otdel "Mitnichesko razsledvane i razuznavane"*, C-752/21, EU:C:2023:179, 46. punkts).

78 Ciktāl šī pamatlēmuma piemērošanas joma ir skaidri norobežota un tas ir pieņemts, lai ieviestu kopēju noteikumu minimumu stingri ierobežotā jomā, kas turklāt attiecas uz sadarbību krimināllietās, minēto pamatlēmumu arī nevar uzskatīt par materiāli piemērojamu pēc analoģijas situācijā, kāda aplūkota pamatlietā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2023. gada 9. marts, *Otdel "Mitnichesko razsledvane i razuznavane"*, C-752/21, EU:C:2023:179, 47. punkts).

79 Ņemot vērā visus šos iemeslus, uz trešo jautājumu lietā C-717/22 jāatbild, ka Pamatlēmuma 2005/212 2. panta 1. punkts jāinterpretē tādējādi, ka tas nav piemērojams konfiskācijas pasākumam, kas veikts pēc muitas tiesību aktu pārkāpuma, ja šis pārkāpums ir nevis noziedzīgs nodarījums, par kuru var piespriest brīvības atņemšanu uz laiku, kas ilgāks par vienu gadu, bet gan administratīvs pārkāpums.

Par tiesāšanās izdevumiem

80 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šīs tiesvedības izriet no tiesvedībām, kas notiek iesniedzējtiesās, tāpēc tās lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

1) **Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu, 15. pants un 42. panta 1. punkts**

   jāinterpretē tādējādi, ka

   tie pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kas ļauj konstatēt tādu muitas tiesību aktu pārkāpumu tikai neuzmanības dēļ, kuru veido pārvadāto preču atbilstošas deklarēšanas formas neievērošana. Savukārt šīs tiesību normas nepieļauj, ka šādos apstākļos minētā pārkāpuma izdarītājam tiek uzlikts administratīvs sods vismaz tādā apmērā, kas atbilst to preču muitas vērtībai, kuras ir šī pārkāpuma priekšmets.

2) **Regulas Nr. 952/2013 42. panta 1. un 2. punkts, lasot to Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17. panta 1. punkta gaismā,**

   jāinterpretē tādējādi, ka

   tie pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā muitas tiesību aktu pārkāpuma gadījumā papildus naudas soda uzlikšanai paredzēta to preču konfiskācija, kas ir šī pārkāpuma priekšmets, ja tās pieder personai, kura ir vainojama minētajā pārkāpumā, ar nosacījumu, ka šim pārkāpumam piemērojamais sankciju režīms kopumā atbilst samērīguma prasībai.

3) **Padomes Pamatlēmuma 2005/212/TI (2005. gada 24. februāris) par noziedzīgi iegūtu līdzekļu, nozieguma rīku un īpašuma konfiskāciju 2. panta 1. punkts**

   jāinterpretē tādējādi, ka

   tas nav piemērojams konfiskācijas pasākumam, kas veikts pēc muitas tiesību aktu pārkāpuma, ja šis pārkāpums ir nevis noziedzīgs nodarījums, par kuru var piespriest brīvības atņemšanu uz laiku, kas ilgāks par vienu gadu, bet gan administratīvs pārkāpums.

[Paraksti]